

## Vadgazdálkodásunk helyzete

TÓTH SÁNDOR

Közvetlenül a felszabadulás után a 4640/1945. M. E. sz. rendelet a vadászati jogot elválasztotta a földtulajdontól és az ország egész területén a Magyar Államra ruházta. Ez a rendelkezés vadgazdálkodási vonatkozásban hatalmas feladatot rótt a földművelésügyi kormányzatra és ezen belül az erdészet hatalmas munkát végzett a vadgazdálkodás — főként a nagyvad-gazdálkodás fejlesztése érdekében.

1950-től a vadászterületek az Erdőközpont, illetve tanácsi kezelésbe kerültek. Az irányítás szétválása, a vadászterületek üzemi ellenőrzés alól történő kivonása, a vadászattal foglalkozó szakszemélyzet létszámának erős csökkenése az ellenőrzés csaknem teljes megszűnéséhez vezetett. Megyénként mindössze egy személy, a megyei tanács vb mezőgazdasági osztálya keretében működő megyei erdészeti és vadászati felügyelő intézte a vadászati igazgatással és a haszonbérbe adott apró- és nagyvadas területek vadgazdálkodásának irányításával járó teendőket. A 19 felügyelőt összefogó és irányító központi szervnél — előbb a FM erdészeti főosztályánál, majd később a FM Állattenyésztési Főigazgatóságánál — vadgazdálkodási- és vadászati igazgatással eleinte 6 személy foglalkozott; ez a létszám azonban alig 2—3 éven belül mindössze egy személyre zsugorodott, mindaddig, amíg legújabb vadászati jogszabályunk a vadászat- és vadgazdálkodás igazgatási teendőinek és az egész magyar vadgazdálkodásnak az irányítását az Országos Erdészeti Főigazgatóságra nem bízta. Az OEF alapítási évében megjelent 1040/1954 számú kormányhatározat kimondta, hogy a vadgazdálkodást az erdőkben közvetlen erdőgazdasági irányítás alá kell vonni és a vadállomány mennyiségét szabályozni kell, hogy az kárt ne okozzon. A kormányhatározat végrehajtásáról intézkedett a földművelésügyi miniszter és az Országos Erdészeti Főigazgatóság 22/1955. számú együttes utasítása az állami erdőkben a vadgazdálkodás irányításáról. A rendelet végrehajtásával az apróvadas területektől elhatárolt nagyvadas területek az OEF irányítása alá kerültek. Ezzel megkezdődött a rendszeres gazdálkodás feltételeinek megteremtése. Rendszeres beruházással megindult a szükséges vadászati berendezések létesítése. Állomány szabályozási tervek készültek. Az engedélyhez kötött kilövések terv alapján kerültek végrehajtásra. Fontos lépések történtek az apróvadállomány fejlesztése érdekében, a mesterséges fácántelepek létesítésével, valamint az üzemi vadászterületek arra alkalmas részein a nyúl, fogoly, fácán vadontenyésztésének hathatós előmozdításával.

Kiemelkedő állomása volt a vadgazdálkodás fejlődésének az 1955-ben megtartott országos trófeakiállítás, amelyen a felszabadulás óta elejtett díjas és tanulmányos selejttagancsok kerültek bemutatásra. Intézkedés történt a vad rendszeres etetése, a vadföldek létesítése felől is. Megfelelő ellenőrzés alá került a vadásztársaságok gazdálkodása a lelövési tervek, a lőjegyzék vezetés és a trófea bemutatás kötelező előírásával. A vadgazdálkodás hozamának fokozása érdekében 1955-ben megindult a valutabevételt jelentő bérlelővés.

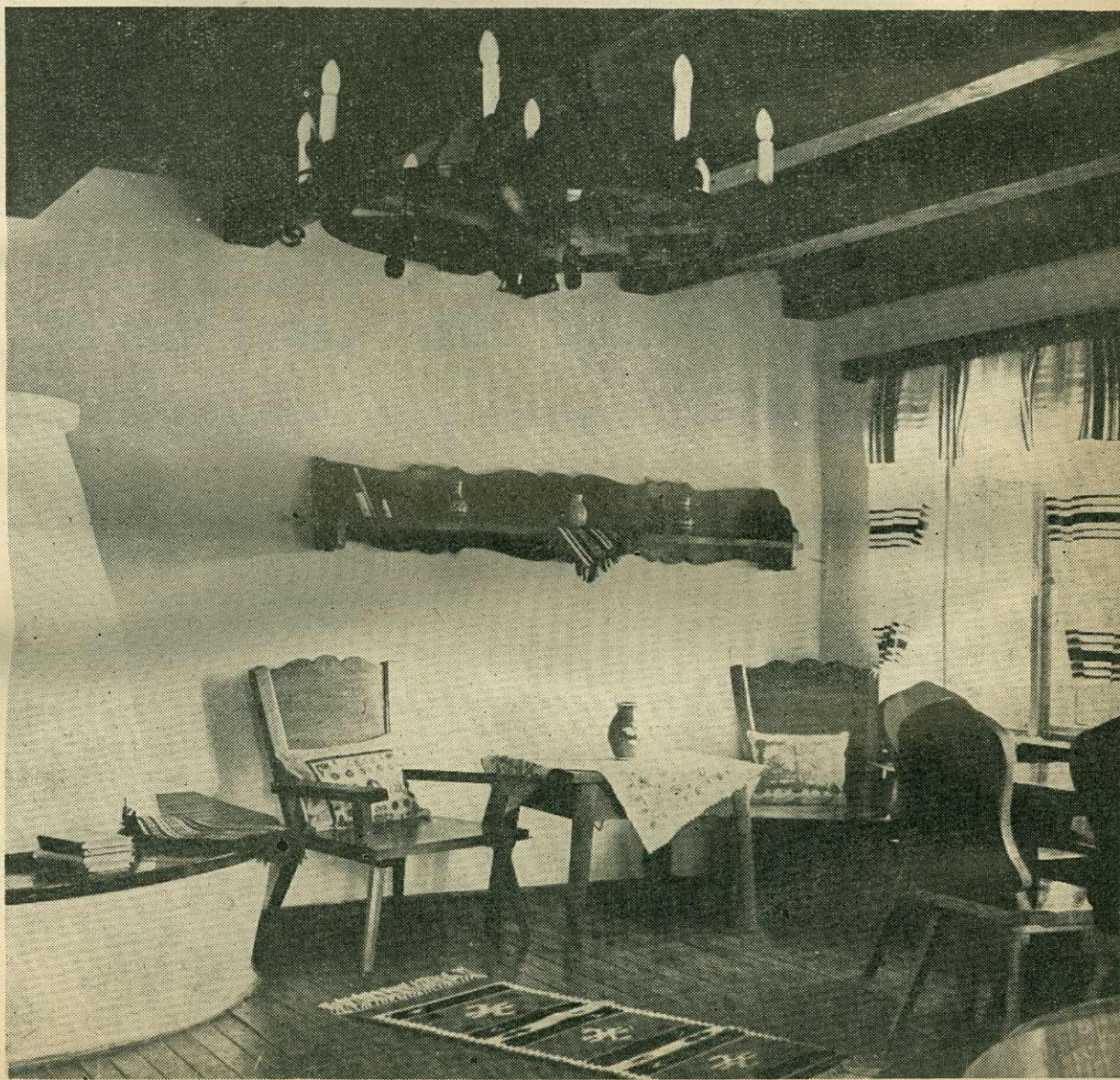
A mai elvek szerint is elfogadott gazdálkodás elindítását tulajdonképpen az 1957. évi 43. törvényerejű rendelet, valamint annak végrehajtása tárgyában kiadott 5/1958. FM számú rendelet szabályozza.

Az állami tulajdonban és kezelésben levő erdőkben a vadgazdálkodás és vadászat közvetlen irányítását az OEF kapta meg. A rendelet végrehajtásának eredményeként fontos lépések történtek a vadkárok csökkentésére a fenntartható vadállomány meghatározásával, a vadföldek kijelölésével, a vadtakarmányozás-

nak kötelező elrendelésével, valamint a különböző vadkárrelhárítási intézkedések fogantatosítása útján.

A vadászatnak, mint termelő népgazdasági ágazatnak, fejlesztése érdekében fontos beruházások létesültek mind vadászati létesítmények, mind egyéb berendezések és fejlesztési kérdések vonatkozásában. 1958-ban történt az Országos Trófea Bíráló Bizottság felállítása, amely tudományos kutatás vonatkozásában és az elejtett vad értékelésén keresztül az állományfejlesztési eljárások meghatározásában igen fontos szerepet játszik. Fontos lépés volt a hivatásos vadászok fegyvertartásának és jogi helyzetének rendezése, majd 1959-ben a hivatásos vadászok kötelező erdészeti vizsgájának elrendelése, amelyben kifejezésre jutott az erdészet és vadászat elválaszthatatlan közös feladata.

Az erdő- és vadgazdálkodás átfogó rendezésének feltételei a mezőgazdaság szocialista átszervezésével értek meg. Kiemelkedő munkája volt az OEF-nek az erdőkről és vadgazdálkodásról szóló törvény előkészítése, ennek a tervezetnek 1961-ben történt törvényerőre emelésével, majd az 1/1962. (II. 9.) Korm. számú rendeletnek a kiadásával létrejött a vadászat és vadgazdálkodás egységes irányítása, az erdő- és mezőgazdálkodás érdekei összehangolásának feltétele.



A kormányrendelet a vadgazdálkodás egységes irányítását az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjére ruházta, aki ezt az Országos Vadgazdálkodási és Vadászati Tanács által megállapított irányelvek alapján gyakorolja.

A kormányrendeletben adott felhatalmazás alapján az OEF vezetője a korszerű követelményeknek megfelelően szabályozta 1963-ban az erdőgazdaságok és állami vadgazdaságok vadgazdálkodását, valamint a vadásztársaságok szakmai irányítását, amelyben a szakszerűség biztosítása érdekében az állami erdőgazdaságok fontos szerepet kaptak. A vadásztársaságok vadgazdálkodási színvonalának emelése érdekében alapította 1963-ban az OEF vezetője a „Nimród”-vándorserleget, amit évente a legjobban vadgazdálkodó társaság nyer el.

A törvény végrehajtása érdekében tartotta meg 1964. március hó 24-én fontos tanácskozást az Országos Vadgazdálkodási Értekezlet, amely állást foglalt a vadgazdálkodás alapjait jelentő kérdések elfogadását illetően, az egységes állományfelmérési, mennyiségi és minőségi becslési program megvalósításában, a vadgazdálkodás üzemtervekre alapozásában, a fejlesztési célok megvalósításánál a gazdálkodás mérlegének megteremtésében és messzemenő figyelembevételében. Állást foglalt az értekezlet a korszerű gazdálkodási elvek megvalósítása mellett, ami a táji vadgazdálkodásban jut kifejezésre, vagyis a területi adottságok, az erdő- és mezőgazdaság feladatai, a területen élő vad minősége és kultúrértéke kell, hogy meghatározó legyen a fenntartható vadlétszám megállapításában, illetve a tenyésztendő vadfajták meghatározásában. Fontos döntés született az apróvadgazdálkodás megfelelő fejlesztése, elsősorban a fogoly- és fácsantenyésztés megvalósítása érdekében mind az állami, mind a bérbeadott vadászterületeken.

A megjelölt célkitűzések végrehajtása egyet jelent a vadgazdálkodás népgazdaságban elfoglalt helyének megszilárdításával, a magyar vadászat hírnevének további erősítésével.

---

## **Az erdőgazdálkodás és faipar munkaerőhelyezete**

TÓTH ÖDÖN

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság 1954. évi létrehozásával az erdőgazdaságok, fűrész- és lemezipari vállalatok nagyobb szervezeti változásai befejeződtek. Az 1954—64-es évtizedet már nem az egységek kialakításának problémái jellemzik, hanem a gazdálkodás megerősödése, a műszaki fejlesztés stb.

Az erdőgazdaságok szervezetének alakulására, illetve a bővülő erdőgazdálkodási feladatoknak megfelelő munkakörök kialakítására nagy hatással volt az 1040/1954. sz. erdőfejlesztési minisztertanácsi határozat. A fejlődés egyik állomását jelzi a 4/1959. (Erd. É. 6.) OEF sz. utasítással kiadott erdőgazdasági ügyrend, amely, a vezetőket is beleértve 62-féle alkalmazotti munkakört határozott meg az erdőgazdaságoknál és 9-félét az erdészeteknél. Az elkövetkező években a feladatkörök tovább differenciálódtak, s jelenleg 40-féle műszaki állománycsoportba tartozó munkakör, 31 adminisztratív jellegű munkakör és mintegy 10-féle kisegítő állománycsoportbeli dolgozó van az erdőgazdaságoknál. A vállalatoknál ilyen értelemben nem alakult ki egységes munkaköri jegyzék, mivel ezeknek az ügyrendjeit jellegüknek megfelelően egyedileg állítják össze és hagyják jóvá.

Általában nőtt a dolgozók létszáma, ez azonban nem egyenletes és nem arányos a feladatokkal. Évről évre több m<sup>3</sup> fát termelünk ki és belterjesebbé válik az erdőgazdálkodás, ezzel együtt a műszaki fejlődés és a szervezés is javul.